

Svar på skriftligt spørgsmål om älgjakten i norra Lappland

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 438/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Sara Seppänen /saf:

Hur tryggar regeringen en älgjakt i Övre Lappland som är hållbar både socialt och med tanke på renhushållningen?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Centrala aktörer i planeringen av målsättningen för älgjakten är de regionala viltråden. För den lokala planeringen av beskattningen av älgstammen ansvarar jaktvårdsföreningarna. Finlands viltcentral beviljar jaktlicenser, medan Forststyrelsen ansvarar för ordnandet av jakt på statens marker.

Staten förvaltar stora områden i Övre Lappland på vilka 8 § i jaktlagen (615/1993) tillämpas. Forststyrelsen ansvarar för ordnandet av jakten på dessa statsägda marker. I 46 § i jaktlagen finns bestämmelser om jakttillstånd för statens område. Enligt 46 § 2 mom. i jaktlagen ska om det på något område som tillhör staten är nödvändigt att begränsa antalet tillstånd jägare som annars inte har skälig jaktmöjlighet ges företräde. Enligt 26 § i jaktlagen ska när jaktlicenser beviljas för områden som avses i 8 § avseende dessutom fästas vid en jämlig fördelning av möjligheterna till jakt och en ändamålsenlig organisering av jakten. Kommunerna i Övre Lappland hör till det område som avses i 8 § jaktlagen där kommuninvånarna har rätt att bedriva jakt på områden inom sin hemkommun. Jämfört med ordnandet av jakt i områden utanför de områden som avses i 8 § i jaktlagen har dessa kommuninvånare således en särskild rätt, men inte någon ensamrätt, att bedriva jakt på statens områden.

För att ordna jakten på de statliga områden som är i Forststyrelsens besittning fastställs områdesvisa kvoter enligt 18 § 2 mom. i lagen om Forststyrelsen (234/2016) för de tillstånd och beslut som avses i 46 § i jaktlagen. Kvotbesluten bereds för tre år i sänder och skilt för samernas hembygdsområde och övriga Finland. Genom kvotbesluten säkerställs jaktens sociala hållbarhet.

Målet för dimensioneringen av älgjakten i kvotbeslutet är att förebygga ett alltför stort antal överlappande tillstånd i området. Ett för stort antal jaktlag och jägare inom ett jakttillståndsområde kan utgöra en säkerhetsrisk. Vid beslut om områdestillstånd i samernas hembygdsområde tillämpas i praktiken arealkrav som är betydligt större per skytt och jaktsällskap än det minimiantal hektar som anges i kvotbeslutet. Förhandlingar om kvotbeslutet har förts mellan Forststyrelsen

och Sametinget i enlighet med 9 § i sametingslagen (974/1995). Dessutom har med stöd av 56 § i skoltlagen (253/1995) ett skriftligt utlåtande om utkastet till kvotbeslut begärts av skoltarnas byastämma. Vid beredningen av kvotbeslutet har man dessutom ordnat kommunspecifika workshops samt hört delegationerna för samernas hembygdsområde och Renbeteslagsföreningen om beröringspunkter mellan renskötsel och jakt.

I förarbetena till 26 § i jaktlagen (RP 28/2017) konstateras att på de områden i norra Finland som avses i 8 § avviker tillståndsförfarandet för och organiseringen av jakten på älg väsentligt från de som gäller i övriga landet. På dessa områden får jaktlicens med avvikelse från i övriga landet beviljas för flera sökanden samtidigt. Av denna orsak kan flera olika jaktlag också i praktiken bedriva jakt på samma område.

Storleken på föreningar eller sällskap som jagar älg är inte begränsad genom bestämmelser, men enligt vad som anförts i nämnda proposition har Finlands viltcentral och Forststyrelsen för största delen av Lappland minimikrav på antalet skyttar och förekomsten av jaktmöjligheter när de beviljar områdestillstånd (Forststyrelsen) och jaktlicenser (Finlands viltcentral). För Övre Lapplands del tillämpas minimikravet på antalet skyttar vid beviljande av jaktlicenser i Enare. Högsta förvaltningsdomstolen har gjort flera avgöranden om den tillämpade bestämmelsen om antalet skyttar, där de beslut som fattats enligt bestämmelsen har förblivit i kraft. I fråga om skydd av älgkalvar eller jaktpraxis har Forststyrelsen inte fastställt tillståndsvillkor för älgjakt. På statens marker tillämpas jaktlagen.

Gästtillståndet, det vill säga dagstillståndet, kan numera endast köpas för den senare älgjaktperioden. Gästtillståndet säljs av Forststyrelsen. Genom att skaffa gästtillstånd kan lokala jägare bjuda till exempel barn som flyttat någon annanstans, andra släktingar eller vänner som inte officiellt är skyttar i sällskapet med på jakten. Forststyrelsens områdestillstånd beviljas så att jägare som inte har någon annan möjlighet att jaga älg prioriteras. Antalet gästtillstånd har minskat betydligt sedan 2022 då Forststyrelsen slutade sälja gästtillstånd för den första jaktperioden för älg. Enligt Forststyrelsens bedömning har detta förbättrat älgjaktens sociala hållbarhet i regionen. Till exempel i Enare sjönk antalet gästtillstånd till cirka en femtedel.

Enligt viltcentralens granskning fick under jaktåret 2024–2025 de sällskap och föreningar som beviljats jaktlicens på Enares område vars alla angivna skyttar i tillståndsansökans skyttelista var icke-ortsbor 12 procent av alla jaktlicenser som beviljades i Enare och 9 procent av den totala fångsten. De som beviljats jaktlicens vars skyttar delvis var kommuninvånare i Enare och delvis var icke-ortsbor fick 16 procent av de beviljade jaktlicenserna och 14 procent av den totala fångsten. De som beviljats jaktlicens vars alla skyttar var kommuninvånare i Enare fick 70 procent av de beviljade jaktlicenserna och 76 procent av den totala fångsten.

Det regionala viltrådet i Lappland har ställt upp mål för förvaltningen av älgstammen i Lapplands älgghushållningsområde efter att ha hört intressentgrupper på bred front. Viltrådet har också hört

Sametinget. Vid fastställandet av målen har man beaktat älgstammens inverkan på välbefinnandet och skador som den orsakar. De nuvarande målen fastställdes 2024 och gäller fram till 2026.

Varje jaktvårdsförening ska enligt 8 § i jaktförordningen (666/1993) för sitt eget område utarbeta en beskattningsplan för hjortdjur. Finlands viltcentral fattar i sista hand beslut om antalet jaktlicenser i enlighet med 26 § i jaktlagen. Naturresursinstitutet utarbetar en uppskattning om älgstammen i enlighet med förvaltningsplanen. I beskattningsplanerna utnyttjas uppgifterna om älgstammens storlek och struktur i uppskattningen samt en beskattningsrekommendation, genom vilken man kan uppnå de mål för stammens storlek och struktur som ställts upp för området. Man samarbetar och delar information också med Norge.

Under 2025 ordnades utbildning för jaktledare vid alla jaktvårdsföreningars områden i Övre Lappland. Ett av de teman som behandlades var beaktandet av renhushållning. Det var också möjligt att delta i utbildningen på distans, för att ge större möjligheter för eventuella tillståndshavare som är icke-ortsbor att delta. Vid evenemanget i Enare gick en företrädare för Forststyrelsen och en företrädare för Kutuharju försöksrengård igenom hur försöksrengården ska tas i beaktande vid älgjakt.

Anvisningar om jakt i renskötselområdet finns på Forststyrelsens webbplats <https://www.eraluvat.fi/sv/jakt/jagarens-databank/jakt-i-norra-finland>

Älgjakten genomförs i hela landet genom sådana jaktlicenser som avses i 26 § 1 mom. i jaktlagen och som beviljats av Finlands viltcentral. När jaktlicens beviljas ska viltcentralen se till att hjortdjursstammens fortbestånd inte äventyras på grund av jakten och att de skador som förorsakas av djuren i fråga hålls på en skälig nivå. För att kunna beakta trafik-, jordbruks- och skogsskador ska viltcentralen årligen höra regionala intressentgrupper.

Med beaktande av det som framförts ovan konstaterar jag att älgjakten på många sätt är reglerad och grundar sig på ett omfattande samarbete mellan offentlig förvaltning och myndigheter samt på flera höranden av lokalbefolkningen under processens gång. I Övre Lappland bedrivs älgjakt fortfarande till största delen av lokalbefolkningen. Forststyrelsen har dock strävat efter att utveckla praxis för älgjakt så att älgjakt som bedrivs på olika grunder i lagstiftningen i Övre Lappland sker med beaktande av renhushållningens och de lokala aktörernas intressen.

Helsingfors 18.12.2025

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah